

مقدمه

در شماره‌های گذشته مجموعه‌ای را تحت عنوان «زبان و ادبیات فارسی در اینترنت» مطالعه نمودید. اینک که آن نوشتار به سر آمده است، با انگیزه تکمیل این پروژه، پژوهشگران و محققین رشته زبان و ادبیات را به نگاهی گسترده‌تر فرامی‌خوانیم. در این شماره نوشتاری را تحت عنوان «ادبیات و شعر در اینترنت» پیش رو خواهید داشت. محور اصلی در این مقاله، پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینه ادبیات و شعر است. اما قبل از پرداختن به این موضوع، ضروری است که جایگاه ادبیات فارسی را در اینترنت مورد بازنگری قرار دهیم.

نقدی بر ارزش و اهمیت جایگاه ادبیات فارسی در اینترنت:

با دقت در پایگاه‌های ادبی جهان متوجه یک نکته مهم و در عین حال، تأسف برانگیز، خواهیم شد و آن غربت زبان پارسی و کم‌توجهی پایگاه‌های ادبی بین‌المللی و به‌ویژه غربی به ارزش، اهمیت و جایگاه زبان و ادبیات فارسی است. به راستی دلیل این امر چیست؟

اگرچه پاسخ به این پرسش، خود مقوله‌ای است که نیازمند تفسیر و نقد عمیق جهات مختلف این معضل است در عین حال، به نظر می‌رسد که دلایل ذیل از عوامل مهم در بروز این امر باشند:

۱- بیگانه بودن پژوهشگران زبان و ادبیات

فارسی با اینترنت:

این امر حتی باعث شده بعضی از محققین زبان و ادبیات فارسی، خود را بی‌نیاز از کار با اینترنت بدانند و گشت و گذار در ادبیات جهان را امری بیهوده تلقی کنند. بدیهی است که این روش، تنها فاصله عقب‌ماندگی را بیشتر می‌کند. همچنین این تفکر موجب می‌گردد که سایت‌های ادبیات فارسی نتوانند غنای لازم را پیدا کنند. در حالی که زبان و ادبیات آفریقایی غربی با سابقه‌ای نه چندان طولانی، جایگاه خود را در بین سایت‌های ادبی مطرح کرده، هنوز هیچ پایگاه ادبیات فارسی نتوانسته منعکس‌کننده دیدگاه محققین خود در اینترنت باشد. حقیقت امر این است که ادبیات فارسی در پایگاه‌های معتبر ادبی، جایگاهی ندارد.

۲- سلطه فرهنگی زبان انگلیسی بر جهان

سوم:

اگر روزی زبان عربی، به عنوان زبان علمی در جهان اسلام و حتی غرب مطرح بود، امروزه زبان انگلیسی با سلطه قدرتمند خود بر جهان، همه کاربران اینترنت و کامپیوتر را وادار کرده که با آن سازگار شوند.

تقریباً همه زبان‌های مهم برنامه‌نویسی در کامپیوتر (زبان C، پاسکال، فرترن، بیسیکه جاوا و غیره) مستلزم آشنایی با زبان انگلیسی است.

۳- عدم کارایی زبان و ادبیات فارسی در

فن‌آوری جهانی:

کاربرد ضعیف زبان فارسی در زبان‌های برنامه‌نویسی، بسیاری از کاربران فارسی زبان را، از کار با اینترنت مأیوس می‌سازد. این امر، آنجا که یک فرد به یک سایت فارسی وارد می‌شود، بیشتر هویدا می‌گردد. امروزه مشکل نمایش حروف (font) فارسی در

اینترنت، موجب شده که بسیاری از سایت‌های فارسی نتوانند، به سادگی با مخاطبین فارسی زبان خود، ارتباط برقرار کنند. در بعضی از موارد، حتی از حروف انگلیسی برای بیان زبان فارسی استفاده می‌شود (مثلاً برای کلمه «است» نوشته می‌شود «ast») البته شایسته است که از تلاش‌هایی که در سال‌های اخیر در جهت رفع معضل نمایش حروف فارسی در اینترنت به عمل آمده، تقدیر شود. مع‌هذا، هنوز وجود یک پایگاه قدرتمند ادبیات فارسی که بتواند کلیه فعالیت‌های ادبی کشورمان را زیر چتر حمایت خود گرفته و آن را به جهان معرفی کند، خالی به نظر می‌رسد.

در همین راستا، نگارنده، پایگاهی را با انگیزه آشنایی و هدایت کاربران به سایت‌های شعر و ادبیات فارسی راه‌اندازی نموده است. آدرس این پایگاه چنین است:

<http://www.geocities.com/mir-hoseini/literary>.

امید است همه محققین با ارسال نظرات و راهنمایی‌های خویش به آدرس پست الکترونیکی hoseini@saba.tmu.ac.ir نگارنده را در این امر راهنمایی نمایند.

پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینه ادبیات و شعر:

پایگاه‌های فراوانی در زمینه ادبیات و شعر وجود دارد. بعضی از این پایگاه‌ها، حاوی پیوندهای (Link) ارزشمندی برای آگاهی از زبان و ادبیات، شاعران و نویسندگان است. اینک به معرفی بعضی از این پایگاه‌ها می‌پردازیم:

پایگاه E-zines:

ابتدا به پایگاه زیر وارد شوید:

ادبیات و شعر در

اینترنت

میرهادی حسینی

بخش پایانی

virginia نگهداری می‌شود، به سایت زیر وارد شوید:

<http://etext.lib.virginia.edu/britpo>

این پایگاه، شاعران انگلیسی‌زبان بین سال‌های ۱۷۸۰ تا ۱۹۱۰ م را شامل می‌شود.

پایگاه شاعران افریقایی:

برای آشنایی با شاعران افریقایی به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.aalbc.com/poet/>

سپس در سمت چپ این پایگاه، فهرست اسامی شاعران افریقایی را به صورت پیوند (link) مشاهده می‌کنید.

پایگاه شعر افریقا - امریکایی:

پایگاه زیر مطالعاتی را در زمینه شاعران

افریقا - امریکایی در قرن بیستم انجام داده است:
www.msu.edu/miazgama/aapoets.htm

فرهنگستان شاعران امریکایی:

برای آشنایی با پایگاه فرهنگستان شاعران امریکایی
(The Academy American poets) به سایت
زیر وارد شوید:

<http://www.poets.org>

در این سایت می‌توانید با مهمترین اشعار و شاعران
امریکایی آشنا شوید.

پایگاه شعر ترکی:

برای آشنایی با اشعار ترکی، به سایت پایگاه شعر
ترکی وارد شوید:

www.cs.umd.edu/users/sibel/poetry/poetry

پایگاه اشعار:

به سایت اشعار وارد شوید:

Oracle / 8226

در این سایت همچنین پیوندهای ارزشمندی برای
آشنایی با تاریخ مغول، چنگیزخان و امپراتوری مغولان
وجود دارد.

اشعاری در زمینه زیبایی و عشق:

پایگاه زیر حاوی اشعاری در زمینه زیبایی و عشق
(On Beauty and Love) است:

<http://www.cc.gatech.edu/grads/b/Gary.N.Boone/beauty-and-love.html>

پایگاه شعر کردی:

برای آشنایی با شاعران کرد و آثار آنها به پایگاه زیر
وارد شوید:

<http://www.welat.50megs.com>

بیشتر مطالب این سایت به زبان انگلیسی است.

پایگاه Poets Corner:

در پایگاه Poets Corner، پیوندهایی به بیش از
شش هزار اثر ادبی از هفتصد شاعر وجود دارد. برای
آشنایی با این پایگاه، به سایت زیر وارد شوید:

www.geocities.com/spanoudi/poems/

در جمع‌آوری پیوندهای این پایگاه، افراد و مراکز
علمی فراوانی از سرتاسر جهان سهیم بوده‌اند. اگرچه
عوامل اصلی در تشکیل این سایت Bob Blair از
نگزاس، JonLachelt از Colorado، Nelson Miller، Georgia
از Spanoudis Steve و فلوریدا هستند.

اشعار انگلیسی از ۱۷۸۰ تا ۱۹۱۰ م:

برای آشنایی با بایگانی اشعار شاعران زبان انگلیسی
که در مرکز متون الکترونیکی وابسته به دانشگاه

<http://www.e-zines.com>

سایت علمی و اطلاعاتی e-zines یکی از
پایگاه‌های محبوب محققین است. در کادر خالی مقابل
find، عبارت مورد نظر خود را برای جست‌وجو وارد کرده
و روی عنوان find کلیک کنید. پس از چند لحظه
فهرست متنوعی از پیوندهای گوناگون در زمینه موردنظر
را مشاهده خواهید کرد. به عنوان مثال، عبارت
persian literature را در این مورد، آزمایش کنید.

پایگاه Folktales Quiz:

این پایگاه آموزشی با هدف طرح سوالات چهارجوابی
در زمینه‌های مختلف است. ابتدا به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.intelligentsiannetwork.com/folktalesquiz/folktalesquiz.html>

در انتهای این سایت روی پیوند
Quiz (index) کلیک کنید. اینک به صفحه‌ای وارد
می‌شوید که خود حاوی پیوندهایی دیگر است. از جمله
پیوندهای ادبی در این صفحه، که کلیک بر روی آنها
موجب نمایش سوالات چهارجوابی می‌گردد، عبارتند از:

۱- Poetry and Poets

۲- Children's Literature

۳- American Literature

۴- World literature I

۵- Greek literature

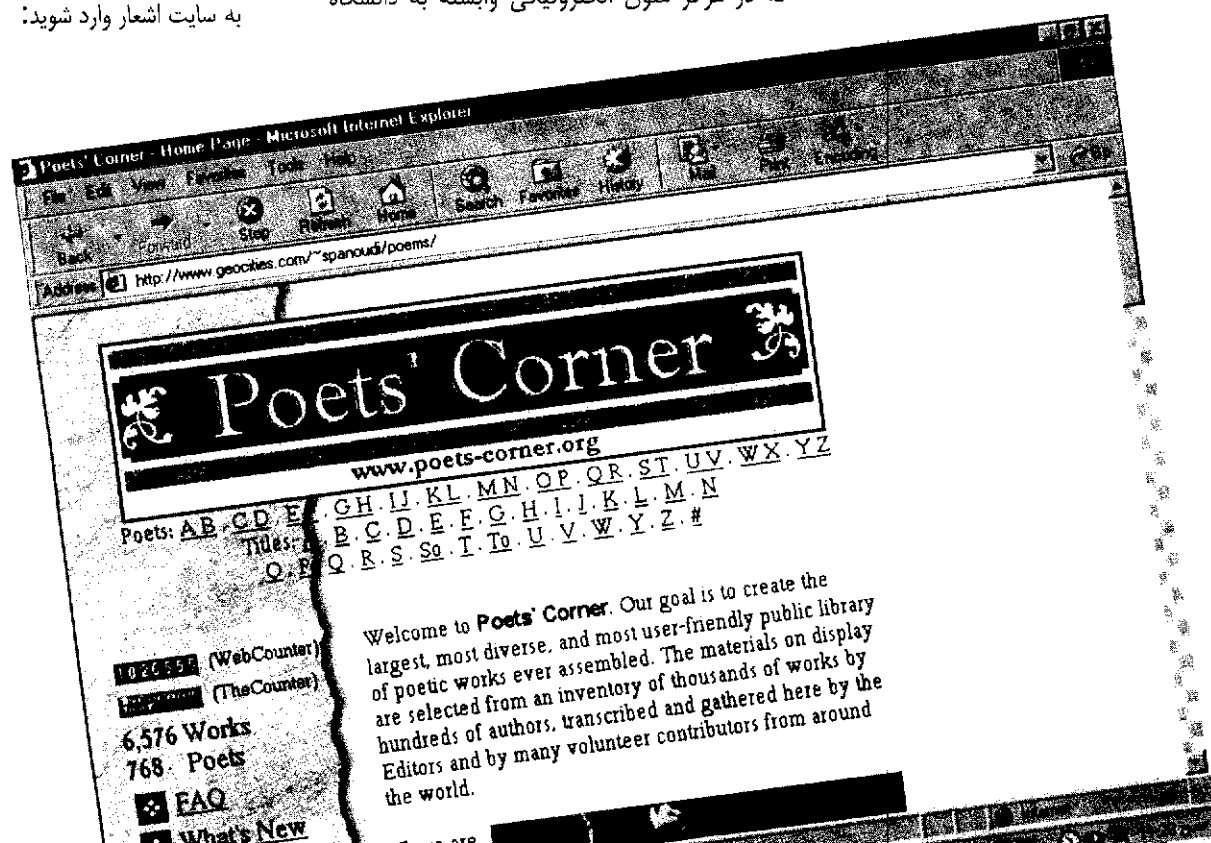
۶- Shakespeare Quotations

۷- World Literature II

پایگاه Buryat:

برای آشنایی با شعر، تاریخ فولکلور و شمنیسم مربوط
به اقوام مغولی Buryat که در منطقه سبیری هستند،
به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.geocities.com/Athens/>

برای جست‌وجوی ادبی در پایگاه thinkers به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.thinkers.net>

این پایگاه علمی، سرشار از پیوندهای ادبی است و می‌تواند ساعت‌های طولانی یک محقق رشته ادبیات را به خود مشغول سازد. در این پایگاه پیوندهایی برای آشنایی با شاعران، کتب منتشره ادبی، دوره‌های ادبی، منابع ادبی، سبک‌های ادبی، شبکه‌های ادبی و مجلات ادبی وجود دارد.

شعر رمانتیک:

برای دریافت مقالاتی در زمینه شعر رمانتیک به سایت زیر مراجعه کنید:

<http://www.romantic-poetry.com>

البته دریافت مقالات از این سایت مشروط به پرداخت هزینه است و کاربران نمی‌توانند بدون داشتن کارت اعتباری (credit card) از متن کامل مقالات استفاده کنند.

آشنایی با آثار شکسپیر:

در پایگاه‌های زیر می‌توان به آثار شکسپیر دسترسی پیدا کرد:

www.shakespeare.com

www.shakespeare-online.com

www.willshakespeare.com

www.shakespeare.org

www.shakespeare.org.uk/main

www.shakespeare.palomar.edu

www.shakespeare.net

شاعران عرب:

پایگاه‌های زیادی برای آشنایی با شاعران عرب در اینترنت وجود دارد. اینک به برخی از این سایت‌ها اشاره می‌کنیم.

۲- کریستوفر اسمارت، به سال ۱۷۷۱ / م

۳- توماس وارتون، به سال ۱۷۹۰ / م

۴- Colette، به سال ۱۹۱۰ / م

۵- Carlo Emilio Gadda نویسنده

داستان‌های کوتاه، به سال ۱۹۷۳ / م

پایگاه اشعار آمریکایی معاصر و جدید:

[www.english.upenn.edu /](http://www.english.upenn.edu/)

[afilreis / 88 /home.html](http://afilreis/88/home.html)

پایگاه Poetry Cafe

سایت Poetry Cafe با هدف هدایت و راهنمایی مراکز ادبی و شعری برای ایجاد پایگاه اینترنتی و ثبت نام دامنه (Domain) در اینترنت تأسیس شده است. برای آشنایی با این پایگاه به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.poetrycafe.com>

پایگاه شعرا و نویسندگان:

برای آشنایی با سایت ادبی شعرا و نویسندگان که در نیویورک تأسیس شده، به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.pw.org>

مطالعه در شعر معاصر:

برای آشنایی با سایت «مطالعه در شعر معاصر» به آدرس زیر وارد شوید:

www.diacenter.org/poetry.html

پایگاه شعر معاصر:

<http://poetry.about.com/arts/poetry>

پس از ورود به این پایگاه، در سمت چپ این صفحه، پیوندهایی در ذیل عنوان Subjects مشاهده می‌کنید. این پیوندها ما را با شاعران معاصر، شاعران قرون هفدهم تا بیستم و مطالب مفید دیگر آشنا می‌سازد. شبکه **thinkers**.

<http://www.poems.org>

این سایت (با پایگاه poets.org اشتباه نشود) که به پایگاه شعر روزانه (PD= Poetry Daily) مشهور است، به معرفی گلچین اشعار معاصر که به طور روزانه از طرف مشترکین این سایت، به آن ارسال می‌شود، می‌پردازد.

فهرست معانی:

برای آشنایی با فرهنگ لغات دشوار (فهرست معانی) مربوط به شعر به پایگاه زیر وارد شوید:

<http://shoga.wwa.com/~rgs/glossary.html>

پایگاه اشعار دانشگاه کارولینای شمالی:

<http://www.ibiblio.org/ipa>

شبکه نویسندگان و ادبای کارولینای

شمالی:

<http://www.ncwriters.org>

تقویم ادبی:

پایگاه اطلاعاتی «تقویم ادبی» (literary calendar) یکی از سایت‌های مفید برای ادبا است. ابتدا به سایت زیر وارد شوید:

<http://litcal.yasuda.u.ac.jp>

سپس برای آشنایی با تقویم وقایع ادبی در یک روز، لازم است تاریخ مشخصی را معین کنید. چنانچه در صفحه اصلی و در ذیل تقویم، ماه و سال خود را انتخاب کردید روی یکی از شماره‌های یک تا سی و یک کلیک کنید. پس از چند لحظه تقویم وقایع ادبی آن روز را ملاحظه خواهید کرد.

این سایت در ۲۱ ماه مه سال ۲۰۰۱ مورد جست‌وجو قرار گرفته است. در تقویم ادبی این روز پیوندهایی مشاهده کردید که عبارتند از:

۱- آشنایی با الکساندر پوپ، به سال ۱۶۸۸ / م

The screenshot shows the Shakespeare Online website interface. At the top, there's a navigation bar with 'home' and 'contact' links. Below that is a 'directory' section with a list of links: welcome, plays, poems, analysis, essays, ask us, sources, biography, theatre, key dates, topics, plots, faq, books, videos. The main content area features a featured article titled 'Themes in Romeo and Juliet' with a portrait of Shakespeare, and another article titled 'Sonnet 73'. On the right side, there's a 'new this week' section with a list of items: 'Shakespeare's Unconventional Love Plots', 'Shakespeare on Marriage', 'Shakespeare's Kings and Queens: A Timeline', and 'today's question' which asks about Othello's quote: 'Like the base Indian throw a pearl away richer than all his tribe' (5.2.347).

پایگاه جبهه الشعر:

برای آشنایی با سایت ادبی «جبهه الشعر» به آدرس زیر وارد شوید:

<http://jehat.com>

این پایگاه که در سال ۱۹۹۶ توسط بنیاد «النادم» از بحرین و شاعر قاسم حداد پایه‌ریزی شده حاوی اشعاری از شاعران معاصر عرب است و به سه زبان عربی، انگلیسی و فرانسه خدمات خود را ارائه می‌دهد.

پایگاه شاعران فلسطینی:

برای آشنایی با اشعار شاعران فلسطینی که برای مردم و سرزمین خود سروده‌اند به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.barghouti.com/poets>

در این سایت اشعاری را از ابراهیم توکان، عبدالرحیم محمود، عبدالرحیم الکریمی، محمود درویش و کامل نصیر مشاهده خواهید کرد.

پایگاه شاعران عرب:

برای آشنایی مفصل با شاعران عرب به سایت زیر وارد شوید:

www.expage.com/page/fpoetry

این پایگاه حاوی پیوندهای مهمی در زمینه شاعران جهان عرب است که به بعضی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱. پیوند poetry submitted by friends حاوی اشعاری است که مورد پذیرش قرار گرفته است. در تاریخ ۸۰/۲/۲۶، بیشتر اشعار این صفحه در زمینه فلسطین بوده است.

۲. پیوند Arab Poems ما را به سایت ادبی «المبارک» متصل می‌کند. این سایت که با آدرس <http://www.almubarak.net>

در اینترنت معرفی شده حاوی جدیدترین اشعار شاعران عرب است.

۳- پیوند poetry page Arabic/English

ما را به سایت زیر متصل می‌کند:

www.geocities.com/Soho/Cafe/1324

در این سایت چنانچه روی پیوند Arabic Poetry کلیک کنید با اشعار بعضی از شاعران عرب همچون محمود درویش، الحیدری، محمد الفیظوری، ابراهیم ناجی، نزار قبانی، علی محمود طه، و توفیق زیاد آشنا می‌شویم.

۴- پیوند Gulf poetry II ما را به سایت زیر وارد می‌کند:

www.khayma.com/albadia/shi3r.htm

این صفحه با عنوان «شعر البادیه» حاوی پیوندهایی به شاعران ذیل است:

خالد الفیصل، عبدالله الفیصل، عمرالمطر، جمال زیاده، محمد بن راشد، بدرین عبدالمنح، خالد الکعبی و صالح زیاده.

۵- پیوند Bashar, s-p-page(Ara/Eng) ما را

به پایگاه «حدیقه الشعر» متصل می‌کند. آدرس این سایت چنین است:

<http://www.barghouti.com/poetry>

در این سایت می‌توانید با آثار شاعران زیر آشنا شوید: بشار برقوتی، نزار قبانی، یزیدین معاویه، ابن شکاک، جریر و الفرزدق.

۶- پیوند Modernpoetry ما را به سایت زیر متصل می‌کند:

<http://lirep.univ-bpclermont.fr/zeino/Arabic/index2>

در این صفحه ما با آثار ادبی شاعران معاصر، به ویژه در زمینه فلسطین روبه‌رو خواهیم شد.

پایگاه Oasis:

پایگاه اطلاع‌رسانی oasis یکی از سایت‌های معتبر، ارزشمند عربی برای معرفی شاعران عرب زبان است. برای آشنایی با این پایگاه به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.araboasis.com>

پایگاه خیمه:

پایگاه خیمه یکی از سایت‌های عربی در زمینه شعر عربی است. آدرس این پایگاه چنین است:

<http://www.khayma.com>

پایگاه مرسال الهوی:

پایگاه Mirsal Al-Hawa حاوی قصائد عربی است. در این پایگاه نمونه‌هایی از اشعار شاعران کلاسیک عربی و نجد عربی را ملاحظه می‌کنید. آدرس این پایگاه چنین است:

www.students.syr.edu/student-orgs/ethnic-inter/ASU/poetry.html/

پایگاه سواف لیل:

برای آشنایی با سایت ادبی و شعری sawalif layl به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.alsenani.8m.com>

پایگاه شعر عربی:

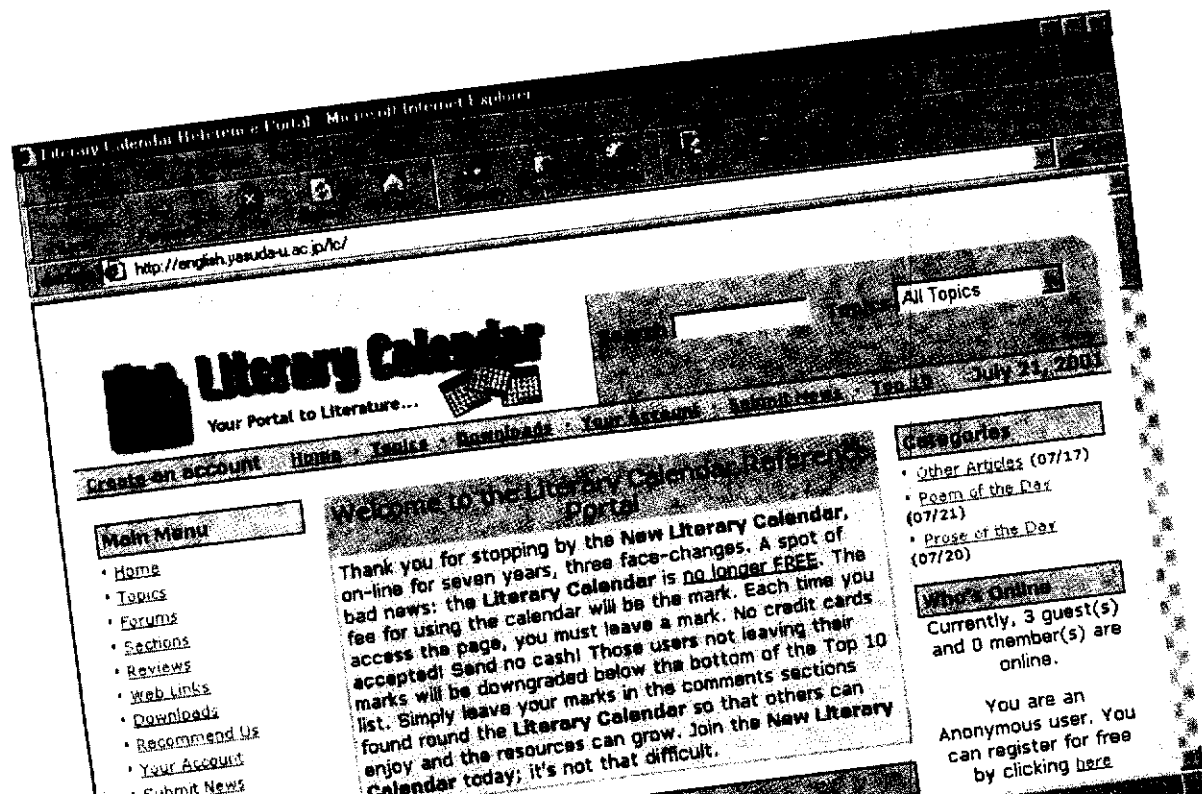
پایگاه اشعار عربی یکی از سایت‌های مهم عربی است که حاوی اشعاری با مضامین مختلف اسلامی، عباسی، جاهلی و غیره است. آدرس این پایگاه چنین است:

<http://arabicpoems.com>

پایگاه احمد فوادنجم:

پایگاه اختصاصی احمد فوادنجم حاوی اشعار این شاعر عرب زبان است.

<http://www.geocities.com>

//www.sleepycreek.net/poetry

زیر وارد شوید:

/ aboelngoom / index2.html

پایگاه حمدانی:

برای آشنایی با اشعار جمال الحمدانی به سایت زیر
آرد شوید:

http://www.anjungcafe.com/ poem.shtml

http://countrylink.com / hamadany/ menu.htm

شاعران لیبی:

برای آشنایی با اشعار شاعران لیبی به سایت زیر وارد
شوید:

- کانون شعر دانشگاه آریزونا
http://www.coh.arizona.edu / poetry

- انجمن ادبی و شعری Howard در Maryland
http://www.hocopolitso.org

- انجمن شعر آمریکا (PSA)
http://www.poetrysociety.org

- محفل شعری kuumba وابسته به دانشگاه
Georgia در آمریکا

http://www.uga.edu/~kuumba
- انجمن شعر تگزاس (PST)

http://members.nbci.com pstindex.htm /
- XMCM / poetrysoctx/

http://www.libyanet.com

انجمن ها و محافل شعری:

انجمن بین‌المللی شاعران مشهور:

http://www.famouspoets.com

این پایگاه برای کسانی طراحی شده که قصد دارند
شعار خود را در اینترنت به دیگران معرفی کنند. در این
سایت یک فرم ثبت شعر وجود دارد. لازم است
مشخصات کامل خود را به همراه آدرس پست
لکترونیکی وارد کرده و سپس در نهایت، عنوان و
حداکثر ۲۱ خط از شعر خود را وارد کنید. آنگاه روی
دکمه submit your poem کلیک نمایید.

- انجمن شعری استرالیا (APS)

http://www.ozpoeticsociety.com

- انجمن شعر دانشگاه آکسفورد (OUPS)

http://users.ox.ac.uk/~oups

- انجمن شعر Anjung Cafe

برای آشنایی با انجمن شعر Anjung cafe ،
عضویت و ارسال اشعار خود به این انجمن، به سایت
زیر وارد شوید:

مجلات ادبی:

امروزه تعداد زیادی از مجلات ادبی در اینترنت
مطالعه می‌شود. تعداد این مجلات فراوان است. به
عنوان نمونه به چند مجله اشاره می‌کنیم:

مجله مطالعات تولستوی:

برای مطالعه مجله مطالعات تولستوی به آدرس
زیر وارد شوید:

http://www.utoronto.ca/tolstoy

این مجله ادبی در کانادا با هدف معرفی تولستوی
و انجمن ادبی وابسته به آن راه‌اندازی شده است.

فصلنامه ادبیات جدید:

برای مطالعه فصلنامه ادبیات جدید که از انتشارات
دانشگاه ایندیانا در آمریکا است، به آدرس زیر وارد شوید:

http://iupjournals.org/jml

مجله ادبی VOX:

مجله ادبی vox به زبان انگلیسی، بلغاری و
زبان‌های دیگر در بلغارستان منتشر می‌شود. آدرس آن
چنین است:

http://www.vox-international.com
/menu Eng. html

مجله Darshan:

مجله ادبی Bharat Darshan یکی از نخستین
مجلات ادبی اینترنتی در هند است. برای مطالعه آن
به سایت زیر وارد شوید:

http://www.bharatdarshan.co.nz

- کانون شعر در دانشگاه ایالتی سان فرانسیسکو
http://www.sfsu.edu/~newlit

- محفل شعر Bachagalou (BPC)
http://members.aol.com

/ bachagalou/ poets/ main. html

- کانون الکترونیکی شعر (EPC) وابسته به
دانشگاه ایالتی نیویورک در بوفالو

http:// wings.buffalo.edu/. epc
- انجمن شعر کارولینای شمالی (NCPS)

http://www.sleepycreek.net/poetry

- کانون شعر دانشگاه آریزونا

